

Úvod do patrologie

Obor: humanitní studia

KFK/ÚPAT, 2008-2009, semestrální přednáška A, 2+0+0 hod., kol., 2 kr.

ZS: 22.9.-19.12. 2004, 13 týdnů

výuka: pondělí 10.10-11.50, U10/3

PhDr. L. Chvátal (tel.: 7404; email: ladislav.chvatal@upol.cz)

Cílem přednášek je představit obor patrologie a poskytnout hlubší vhled do počátků a vývoje křesťanského teologického a filosofického myšlení a literatury prvních osmi staletí našeho letopočtu. Posluchači se seznámí s biografickými údaji starokřesťanských autorů, literárně historickým rozbořem jejich díla a především s přínosem jednotlivých autorů pro další vývoj myšlení.

Požadavky ke kolokviu budou upřesněny na začátku výuky.

Doporučená literatura (stručný výběr!):

standardní cizojazyčné učebnice

J. Quasten, *Patrology*, I-IV, Allen (Tex.) 1999.

B. Altaner – A. Stuiber, *Patrologie. Leben, Schriften und Lehre der Kirchenväter*, Freiburg 1980.

H. Drobner, *Lehrbuch der Patrologie*, Freiburg – Basel – Wien 1994, 2004.

české a slovenské příručky

H. Kraft, *Slovník starokřesťanské literatury : život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*, Kostelní Vydří 2005.

L. Dattrino, *Patrologie*, Praha 1994.

V. Šmelhaus, *Řecká patrologie*, Praha 1972.

Š. Pružinský, *Patrológia I. Úvod a počiatky patristickej literatúry*, Bratislava 1990.

Š. Pružinský, *Patrológia II. Cirkevná a kresťanská literatúra 2.-8. storočia*, Prešov 2003.

A. Molnár, A. *Pohyb teologického myšlení. Přehledné dějiny dogmatu*, Praha 1982.

T. Lane, *Dějiny křesťanského myšlení*, Praha 1996.

studie

L. Karfíková, *Studie z patristiky a scholastiky I*, Praha 1997.

L. Karfíková, *Studie z patristiky a scholastiky II*, Praha 2003.

V. Hušek - L. Chvátal - J. Plátová (vyd.), *Miscellanea patristica. Studie ke Klementu Alexandrijskému, Mariu Victorinovi, Ambrosiastrovi a Maximu Význavačovi*, Brno 2007.

Program přednášek

Úvod: obor patrologie

- pojem „otec“
- církevní otec – učitel církve – církevní spisovatel
- patrologie – patristika – dějiny literatury

Apoštolská literatura

- literární druhy apoštolské literatury
- formování biblického kánonu
- biblické apokryfy

Poapoštolská literatura

- Klement Římský
- Ignác z Antiochie
- Polykarp ze Smyrny
- *Didaché*

Apologeté

- *List Diognétovi*
- Justin Mučedník
- gnostikové
- Irenej z Lyonu
- Hippolyt Římský

Počátky latinské křesťanské literatury

- Tertulián
- Cyprián z Karthága

Alexandrijské křesťanství

- Filón
- Klement Alexandrijský
- Origenés

Kappadočtí otcové

- Basil z Caesareje
- Řehoř z Nyssy
- Řehoř z Nazianzu

Augustin z Hippo

Dionýsios Areopagita

Maxim Vyznavač

Témata připouštěcího testu ke kolokviu

(pro úspěšné splnění testu je třeba u zadaného autora uvést: 1) století, kdy žil; 2) zařazení do období/směru/školy; 3) hlavní literární díla, body nauky, jeho přínos a význam)

Klement Římský
Ignáce Antiochijského
Polykarp ze Smyrny
Justin Mučedník
Tacián ze Sýrie
Athénagoras
Irenej z Lyonu
Hippolyt Římský
Filón Alexandrijský
Klement Alexandrijský
Origenés
Tertulián
Cyprián z Kartága
Eusebios z Cesareje
Arius
Athanasios z Alexandrie
Hilarius z Poitiers
Basil z Caesareje
Řehoř z Nyssy
Řehoř z Nazianzu
Cyril Jeruzalémský
Ambrož z Milána
Theodor z Mopsuestie
Jan Zlatoústý
Rufinus z Aquileje
Jeroným
Evagrius Ponticus
Jan Cassián
Augustin z Hippo
Cyril Alexandrijský
Lev Veliký
Benedikt z Nursie
Řehoř Veliký
Isidor ze Sevilly
Dionýsios Areopagita
Maxim Vyznavač
Jan z Damašku

Témata ke kolokviu

(každý ze studentů si vybere jednoho z níže uvedených autorů -, přičemž jeden autor může být zvolen pouze jedním studentem z ročníku!, - přečte některé z jeho děl, podrobněji zpracuje a autora a vybrané dílo představí na kolokviu)

Klement Římský
Ignáce Antiochijského
Polykarp ze Smyrny
Hippolyt Římský
Filón Alexandrijský
Klement Alexandrijský
Origenés
Tertulián
Cyprián z Kartága
Eusebios z Cesareje
Athanasios z Alexandrie
Basil z Cesareje
Cyril Jeruzalémský
Jeroným
Jan Cassián
Augustin z Hippo
Lev Veliký
Benedikt z Nursie
Isidor ze Sevilly
Dionýsios Areopagita
Jan z Damašku